

Przedmowa

Zgodnie z ustawą o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych RP na finansowanie potrzeb obronnych polski rząd przeznacza corocznie wydatki z budżetu państwa w wysokości nie niższej niż 2% PKB z roku poprzedniego. W 2016 r. budżet Ministerstwa Obrony Narodowej to 35,9 mld zł (32,9 mld w 2015 r.), z czego modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP pochłonie 10,5 mld zł. Plan Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych na lata 2013–2022 przyjęty przez MON zakłada realizację 30 programów zbrojeniowych, które szacunkowo pochłoną ponad 130 mld zł. Polskie firmy mają szansę zdobyć zamówienia o wartości obejmującej nawet ponad połowę tej kwoty. Pozostałe trafią do zagranicznych koncernów zbrojeniowych, które w zamian za realizację kontraktów na dostawę lub modernizację uzbrojenia dla Sił Zbrojnych RP będą zasadniczo zobowiązane do zrealizowania inwestycji w krajowy przemysł zbrojeniowy (tzw. offset). Warto podkreślić, że nie jest prawdziwa często powtarzana teza, że zakup nowoczesnego uzbrojenia niedostępnego na krajowym rynku może być dokonywany albo szybko i w konsekwencji bez udziału polskiego przemysłu, albo z udziałem polskiego przemysłu i wtedy wymaga przeprowadzenia długotrwałych prac badawczo-rozwojowych. Offset daje możliwość szybkiego zakupu z zapewnieniem udziału polskiego przemysłu obronnego.

W dniu 30.7.2014 r. weszła w życie ustawa z 26.6.2014 r. o niektórych umowach zawieranych w związku z realizacją zamówień o podstawowym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa (tzw. „ustawa offsetowa” lub „OffsetU”), która zastąpiła dotychczas obowiązującą ustawę z 1999 r. Nowe prawo zmienia zasady związane z inwestycjami kompensującymi wybór dostawcy zagranicznego w przetargach na zakup i modernizację uzbrojenia dla Sił Zbrojnych RP. Offset przestał być kompensatą rozumianą jako korzyść ekonomiczna i stał się wyjątkiem dopuszczalnym ze względów bezpieczeństwa państwa. Nowa ustawa wskazuje, że umowa offsetowa zawierana między Skarbem Państwa a zagranicznym dostawcą będzie określać w szczególności wartość, przedmiot i harmonogram wykonania zobowiązań offsetowych dostawcy oraz warunki, na jakich te zobowiązania będą wykonane. Celem umowy będzie ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa, wzmacnianie sił zbrojnych i krajowego potencjału przemysłu zbrojeniowego. Będzie ona dotyczyć wyłącznie offsetu bezpośredniego – lokowanego w zakładach zbrojeniowych.

Przedmowa

Literatura prawnicza zaniedbuje tematykę regulacji dotyczących sektora zbrojeniowego. Skala realizowanych inwestycji istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego Państwa Polskiego oraz związanych z nimi offset sprawiają jednak, że postanowiliśmy choć częściowo zapełnić istniejącą lukę. Na rynku wydawniczym brakuje bowiem komentarza do nowej ustawy offsetowej. Ten akt prawny ma decydujące znaczenie dla transferu do polskiego przemysłu obronnego znacznych środków finansowych, zaawansowanych technologii wojskowych oraz tworzenia nowych specjalistycznych miejsc pracy. Nowa ustawa niesie za sobą istotne implikacje dla wielu podmiotów funkcjonujących na rynku zbrojeniowym, które mogą zostać beneficjentami offsetu oraz chcą aktywnie uczestniczyć w opracowywaniu założeń do ofert offsetowych przygotowywanych na potrzeby poszczególnych projektów realizowanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej. Ustawa określa też szerokie kompetencje Ministra Obrony Narodowej (MON) w powyższym zakresie, wzmacniając zarówno prawną, jak i polityczną pozycję tego organu oraz jego wpływ na krajowy przemysł obronny.

Jako prawnicy na co dzień rozwiązujący problemy prawne wynikające z obowiązujących regulacji sektora zbrojeniowego chcemy podzielić się z Państwem naszą wiedzą i doświadczeniem z zakresu tematyki offsetu. Mamy nadzieję, że poniższy Komentarz przybliży Państwu to zagadnienie i przyczyni się do poszerzenia Państwa wiedzy na temat regulacji prawnych kluczowych dla rozwoju jednej z najbardziej innowacyjnych branż w gospodarce – branży zbrojeniowej.

Filip Seredyński, Wojciech Pawłuszko

Warszawa, maj 2016 r.